

Sygn. akt **IC 2/11**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Maria Stelska

Protokolant: Edyta Stanisławek-Krukowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 kwietnia 2015 roku w L.

sprawy z powództwa K. S. (1)

przeciwko K. Ł.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego K. Ł. na rzecz powoda K. S. (1) kwotę 103.756,76zł (sto trzy tysiące siedemset pięćdziesiąt sześć złotych siedemdziesiąt sześć groszy) wraz z odsetkami maksymalnymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego z zastrzeżeniem możliwości ich zmiany, nie wyższymi jednak niż 36,5% w stosunku rocznym liczonymi od kwoty 43.756,76zł (czterdzieści trzy tysiące siedemset pięćdziesiąt sześć złotych siedemdziesiąt sześć groszy) od dnia 21 września 2010 roku do dnia zapłaty i od kwoty 60.000,00zł (sześćdziesiąt tysięcy złotych) od dnia 21 września 2010 roku do dnia zapłaty;

II. w pozostałej części powództwo oddala;

III. zasądza od pozwanego K. Ł. na rzecz powoda K. S. (1) kwotę 8.805,00zł (osiem tysięcy osiemset pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje ściągnąć od pozwanego K. Ł. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 2400,09 (dwa tysiące czterysta 09/100) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt IC 2/11

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 29 grudnia 2010 roku powód K. S. (1) domagał się zasądzenia od pozwanego K. Ł. kwoty 103.756,76zł wraz

z odsetkami maksymalnymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego z zastrzeżeniem możliwości ich zmiany, nie wyższymi jednak niż 36,5% w stosunku rocznym, liczonymi od kwoty 43.756,76zł od dnia 16 sierpnia 2010 roku do dnia zapłaty i od kwoty 60.000,00 zł od dnia 16 września 2010 roku do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Z uzasadnieniu pozwu wynika, iż w dniu 27 czerwca 2007 roku powód zawarł umowę z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. (następnie (...) w L.), na podstawie której miał nabyć 5 % udziałów w przedmiotowej Spółce za kwotę 75.000 zł i w związku z tym miał uczestniczyć w jej zyskach. Powód nie został jednak ostatecznie wspólnikiem Spółki z uwagi na nieważność zawartej z pozwaną umowy, wynikającą z niezachowania wymaganej do

jej zawarcia formy. K. S. (1) podał, iż w związku z powyższym, w dniu 9 czerwca 2010 roku, pomiędzy stronami doszło do zawarcia ugody, na mocy której Spółka zobowiązała się do zapłaty na jego rzecz, w czterech ratach, kwoty 250.000,00zł, jako zwrotu należności stanowiącej 5 % wartości udziałów w Spółce oraz należnych powodowi udziałów w zyskach Spółki. Przedmiotową ugodę podpisał prezes Spółki K. Ł., który nadto udzielił osobistego poręczenia za zobowiązania Spółki wynikające z ugody.

(...) nie wywiązała się w pełni ze swych zobowiązań, wynikających z zawartej ugody, przelewając na rzecz powoda jedynie kwotę 26.243,24 zł, uzasadniając brak zapłaty w pozostałej części zarzutem potrącenia pobranej przez powoda zawyżonej prowizji z tytułu wykonywanych na rzecz Spółki usług w ramach umowy agencyjnej (pozew wraz z uzasadnieniem k. 2-4v).

W odpowiedzi na pozew z dnia 27 kwietnia 2011 roku (data wpływu) pozwany K. Ł. wniósł o oddalenie powództwa w całości, a nadto o uznanie kompensaty należności wzajemnych powoda (...) z siedzibą w L. oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany wskazał, iż (...) z siedzibą w L. dokonała wyliczenia stanu zobowiązań powoda na jej rzecz z tytułu nienależnie pobranych prowizji, wynikających z umowy agencyjnej i dokonała ich potrącenia ze zobowiązaniem wynikającym z ugody z dnia 9 czerwca 2010 roku. W ocenie K. Ł. prawidłowa wartość należnej prowizji wynika z porozumienia z dnia 9 lutego 2009 roku, zaś kwoty rzeczywiście wypłaconej powodowi prowizji są znacząco wyższe od należnej prowizji, wobec czego wartość przenosząca kwotę należnej umownie prowizji stanowi nienależne świadczenie, gdyż wypłacone zostało bez tytułu prawnego jako tzw. nadpłata i jako taka podlega zwrotowi (odpowiedź na pozew k. 63-65).

Ustosunkowując się do odpowiedzi na pozew, K. S. (1) w kolejnym piśmie procesowym podtrzymywał swoje stanowisko, wyjaśniając jednocześnie, iż zgodnie z polityką cenową (...) agent działający na danym obszarze mógł sprzedawać świadectwa recyklingowe samodzielnie, bądź też za pomocą podległych mu subagentów. Podkreślił, że zarówno agent jak i subagent, jako osoba upoważniona, w imieniu (...) wystawiał odbiorcom ostatecznym faktury, były jednak również i takie przypadki, iż wystawcą faktury było (...). Dodał nadto, że różnorodna była także praktyka w zakresie sposobu płatności, bowiem akceptowanymi formami płatności była zarówno płatność gotówkowa pobierana przez agenta lub subagenta, jak również płatność przelewowa na konto (...). K. S. (1) wyjaśnił również, iż on sam działał za pośrednictwem trzech subagentów, przy czym sposób rozliczania jego subagentów z (...) nie był również jednorodny, na co pozwany w imieniu (...) wyrażał zgodę (pismo procesowe k.77-78). Ponadto K. S. (1) podał również, że przez pewien czas nie posiadał subagentów i wówczas stosował politykę rozliczeń bez subagentów według tabelki z dnia 9 lutego 2009 roku. Wskazał nadto, iż przedmiotowa polityka cenowa stosowana była także już po zatrudnieniu subagentów, z tym że dotyczyła wówczas sprzedaży dokonywanej bez ich udziału. Po zatrudnieniu zaś W. S., P. S., Ł. W. i P. P. automatycznie przeszedł na formułę rozliczeń określoną w tabeli z dnia 30 stycznia 2009 roku (pismo procesowe k.315-318).

Ustosunkowując się do twierdzeń powoda pozwany K. Ł. w piśmie procesowym z dnia 9 listopada 2012 roku podniósł, iż w (...) istniały dwie polityki cenowe, które nie podlegały łączeniu w zależności od wygody agenta, który musiał się zdecydować na jeden z dwóch sposobów rozliczania. K. S. (1) wybrał sposób rozliczania określony w polityce cenowej z dnia 9 lutego 2009 roku. Wskazał nadto, iż wbrew twierdzeniom powoda podpisy na dokumentach zawierających politykę cenową nie potwierdzały jedynie faktu otrzymania dokumentu, a świadczyły o tym iż podpisujący się agent wybrał do stosowania właśnie tą metodę rozliczania (pismo procesowe k. 382-385).

W toku dalszego postępowania strony popierały swoje stanowiska w sprawie, powód popierał powództwo, zaś pozwany konsekwentnie powództwa nie uznawał i wnosił o jego oddalenie (protokoły rozpraw k.103-104 k. 123-123v, k. 132-134v, k. 145, k. 166, k. 309, k. 414, k.446, k. 457, k. 469, k. 549, k. 552, k. 556).

Ustalony stan faktyczny:

W dniu 27 czerwca 2007 roku K. S. (1) zawarł z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. (następnie (...) z siedzibą w L.) umowę, na podstawie której przedmiotowa Spółka zobowiązała się sprzedać powodowi za kwotę 75.000,00zł 5% udziałów Spółki. W momencie zawarcia umowy uiszczoną przez K. S. (1) kwotę przyjęli ówcześni wspólnicy Spółki: K. Ł. oraz T. P. (umowa ugody k. 8).

Z uwagi na nie zachowanie wymaganej przepisami prawa formy umowy i powstanie na tym tle konfliktu pomiędzy jej stronami, doszło ostatecznie, w dniu 9 czerwca 2010 roku, do zawarcia umowy ugody, stronami której zostali: (...) z siedzibą w L., reprezentowana przez K. Ł. (dłużnik), K. S. (1) (wierzyciel) oraz K. Ł. (poręczyciel).

Na mocy §2 ust. 1 umowy ugody, dłużnik zobowiązał się zapłacić wierzycielowi kwotę 250.000,00 zł tytułem zwrotu należnej mu kwoty, odpowiadającej aktualnej wartości nabytych przez niego udziałów Spółki oraz należnego mu zysku Spółki wraz z odsetkami za każdy roku obrachunkowy, poczynając od dnia 29 czerwca 2007 roku, płatną w czterech ratach w wysokości :

- 50.000,00 zł płatnej do dnia 15 czerwca 2010 roku;
- 70.000,00 zł płatnej do dnia 15 lipca 2010 roku;
- 70.000,00 zł płatnej do dnia 15 sierpnia 2010 roku;
- 60.000,00 zł płatnej do dnia 15 września 2010 roku.

Strony umówiły się nadto, iż w przypadku opóźnienia w terminie płatności każdej raty wierzyciel będzie miał prawo do naliczania odsetek w wysokości 0,1 % za każdy dzień opóźnienia.

W § 3 przedmiotowej ugody K. Ł. oświadczył, że osobiście poręcza za zobowiązania dłużnika wskazane w niniejszej umowie ugody i zobowiązuje się zobowiązania dłużnika, na warunkach tej umowy, wykonać w przypadku, gdyby dłużnik ich nie wykonał jej w całości lub w jakiegokolwiek części (umowa ugody k. 8-10, odpis z Krajowego Rejestru Sądowego k. 11-13v, zeznania).

(...) z siedzibą w L. nie wywiązała się w całości ze swoich zobowiązań wynikających z zawartej z powodem umowy ugody z dnia 9 czerwca 2010 roku. Z należnej powodowi kwoty 70.000,00zł tytułem trzeciej raty oraz kwoty 60.000,00zł tytułem czwartej raty, tj. łącznej należności w kwocie 130.000,00zł, w dniu 2 września 2010 roku dokonała zapłaty na rzecz powoda jedynie kwoty 26.243,24zł (historia rachunku k. 14).

Powód K. S. (1) współpracował z (...)

z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. jako agent i prowadził sprzedaż usług Spółki z zakresu zapewnienia sieci zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji na rzecz osób i podmiotów wprowadzających tego rodzaju towary na terytorium Polski. Dotyczyło to między innymi zawierania umów recyklingowych, umów ubezpieczenia z podmiotami wprowadzającymi samochody, a także pobrania ewentualnej zapłaty w przypadku rozliczenia gotówkowego z klientem. Transakcjom towarzyszyła wymiana stosownych, opracowanych przez (...) i znajdujących się w jego posiadaniu druków. Część z nich posiadała cechy druków ściślego zarachowania, opatrzonych zindywidualizowanym numerem. Z tytułu wykonywania czynności pośrednictwa w zawieraniu umów, powodowi - agentowi zapewniono wynagrodzenie prowizyjne. W (...) istniały oficjalnie systemy rozliczania się z agentami, zwane politykami cenowymi: z dnia 30 stycznia 2009 roku oraz z dnia 9 lutego 2009 roku. Polityka cenowa z dnia 9 lutego 2009 roku była stosowana niezależnie od tego czy agent zatrudniał subagentów, dotyczyła ona tylko własnej, osobistej sprzedaży agenta. Określała wyłącznie wartość prowizji w zależności od wartości brutto sprzedanego oświadczenia, bez dokonania podziału należnej prowizji pomiędzy agenta i subagentów. Polityka cenowa z dnia 30 stycznia 2009 roku dotyczyła zaś sprzedaży dokonywanej wyłącznie z udziałem subagentów. Określała wartość prowizji należnej agentowi i subagentowi w przypadku wartości sprzedaży oświadczeń w dwóch przedziałach: poniżej 100 zł brutto oraz powyżej 100 zł brutto. Wybór sposobu rozliczania należał do agenta. W pierwszym przedziale cenowym założenia polityki cenowej przyznawały prowizję w wysokości 30% wartości sprzedaży brutto dla agenta. W przypadku zaś

dokonania sprzedaży w kwocie powyżej 100 zł różnica pomiędzy ceną brutto oświadczenia z faktury dla klienta, a kwotą 100 zł stanowiła zarobek subagenta. Nadto Spółka zakładała dodatkową prowizję dla agenta w przypadku dokonania takiej sprzedaży. Jej wartość ustalana była na podstawie tzw. „kwoty bazowej”, której sposób ustalania nie został sprecyzowany w polityce cenowej. Kwotę bazową stanowiła cena brutto sprzedawanego oświadczenia. Według polityki cenowej z dnia 30 stycznia 2009 roku spółka przyznawała agentowi około 20 % wartości dodatkowej prowizji przy sprzedaży powyżej 100 zł przez subagenta.

W (...) ustalane były także inne stawki prowizji uzgadniane ustnie, indywidualnie z agentami przez zarząd Spółki, zależało to głównie od aktualnej sytuacji sprzedażowej na rynku recyklingowym.

Początkowo podczas współpracy ze (...), K. S. (1) pracował samodzielnie, bez udziału subagentów, tak też było w momencie podpisania przez niego polityki cenowej z dnia 9 lutego 2009 roku. Następnie jednak, za wiedzą (...) zatrudnił subagentów, na co jednoznacznie wskazywały między innymi systematyka numeracji faktur VAT, dowody KP, zestawienia na arkuszach kalkulacyjnych wystawianych przez (...), korespondencja mailowa z powodem. Troje subagentów powoda w osobach P. P., K. S. (2) oraz W. S. nie prowadziło działalności gospodarczej i w związku z tym ich prowizje były naliczane w fakturach VAT wystawianych przez powoda. Powszechnie stosowaną bowiem praktyką w (...), dotyczącą rozliczania subagentów, którzy nie prowadzili własnej działalności gospodarczej, było doliczanie prowizji subagenta do faktury VAT agenta i rozliczanie się następnie indywidualnie z subagentem. Jedynym subagentem powoda, prowadzącym działalność gospodarczą był Ł. W., który samodzielnie wystawiał faktury Vat na przypadającą mu część prowizji. Do obowiązków subagentów należał kontakt z klientem, wydawanie druków oświadczeń o recyklingu, odbiór pieniędzy od klientów i dostarczenie należności do agenta, który to rozliczał się z (...). W przypadku płatności przelewowych pieniądze trafiały na rachunek (...).

Rozliczenia K. S. (1) ze Spółką (...) wynikały z raportów sprzedaży za dany okres, w którym zamieszczone były informacje dotyczące ilości i cen sprzedaży poszczególnych oświadczeń, formy rozliczenia oraz wartości prowizji. Dodatkowo powód przekazywał zestawienie należnej jemu prowizji za sprzedaż w danym okresie.

Sposób rozliczenia prowizji przez K. S. (1) wskazuje na to, że naliczał on swoją prowizję od kwoty 70 zł (2009 r.), a później 60 zł (2010 r.), a więc w pierwszym kroku transakcji następowała „sprzedaż” oświadczenia przez agenta na rzecz subagenta, które następnie było sprzedawane właściwemu klientowi. Dochód subagenta stanowiła różnica pomiędzy rzeczywistą kwotą transakcji, a wartością po której agent rozliczał „sprzedaż” subagentowi.

Przez okres 51 tygodni zarząd (...), ani jej księgowy dokonujący sprawdzenia prawidłowości rozliczenia powoda, nie zgłaszali zastrzeżeń co do jego rozliczeń finansowych. Wypłata prowizji następowała według składanych przez powoda raportów (dowody wpłaty k. 79-100, zeznania P. P. k. 133-134v, zeznania S. S. k. 133v-134, polityka cenowa k. 143-144 i k. 174, rozliczenia k. 176-308 i k. 319-331, raporty k. 332-350, faktura VAT k. 351, umowa zlecenia k. 352, faktura VAT k. 353-357, umowa zlecenia k. 358, faktura VAT k. 359, umowa zlecenia k. 360, faktura VAT k. 361, umowa k. 362, dowody wpłaty k. 363-374. Rozliczenie k. 375-380, polityka cenowa k. 386-387 i k. 423-424 i k. 442-443, wizytówki i wydruk z konta e-mail k. 165, zeznania M. M. k. 145v-148v, zeznania W. S. k. 166v-167, zeznania K. S. (1) k. 312 w zw. z k. 556v-557, zeznania K. Ł. k. 312 w zw. z k. 557v-558v, zeznania M. K. k. 414, zeznania Ł. W. k. 414, zeznania P. Z. k. 445-454, zeznania W. H. k. 536-539, rozliczenia prowizji k. 617-618, rozliczenie prowizji k. 619, faktura Vat k. 621, rozliczenie prowizji k. 623-624, faktura Vat k. 625-626, rozliczenie prowizji k. 629-636, opinia biegłego sądowego z zakresu księgowości i rachunkowości G. K. k. 658-664 wraz z pisemną opinią uzupełniającą k. 708-712 i ustną opinią uzupełniającą k. 748v-749.

Pismem z dnia 31 sierpnia 2010 roku, (...)

z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. poinformowała K. S. (1), iż w wyniku przeprowadzonych analiz jego prowizji ze sprzedaży za okres od dnia 26 października 2009 roku do dnia 11 marca 2010 roku powstała rozbieżność pomiędzy kwotą prowizji przez niego pobraną, a kwotą rzeczywiście należną z tytułu prowizji ze sprzedaży usługi zapewnienia sieci recyklingu pojazdów. W przedmiotowym piśmie wskazano, iż kwota otrzymanych przez K. S. (1) prowizji jest o 98.367,00zł wyższa niż kwota należna powodowi z tego tytułu, a wartość przedmiotowej nadpłaty

wynika z zastosowania do rozliczenia kwoty zgodnej z zasadami prowizji ustalonymi w dniu 9 lutego 2009 roku. W niniejszym piśmie (...) z siedzibą w L. wezwała K. S. (1) do uregulowania nadpłaty w terminie do dnia 15 września 2010 roku (pismo k. 15).

W piśmie z dnia 2 września 2010 roku skierowanym do K. S. (1), (...) z siedzibą w L. wskazała, iż z dniem 2 września 2009 roku zostało dokonane potrącenie wzajemnych zobowiązań, w ten sposób, że zobowiązanie powoda wobec Spółki (...), wynikające z nienależnie pobranej prowizji w kwocie 98.367,00zł wraz z odsetkami od dnia wymagalności do dnia zapłaty w kwocie 6.579,76zł, tj. w łącznej kwocie 104.946,76zł, zostało potrącone z zobowiązaniem Spółki wobec K. S. (1), wynikającym z umowy ugody z dnia 9 czerwca 2010 roku. W związku z tym, zobowiązanie (...) wynikające z III i IV raty, określonej w umowie ugody z dnia 9 czerwca 2010 roku w kwocie po ww. potrąceniu wynosi 26.243,24zł i w tejże kwocie zostało przekazane na rachunek bankowy powoda (pismo k. 17).

Po rozwiązaniu umowy współpracy z dnia 11 marca 2010 roku dokonano rozliczenia należności finansowych pomiędzy (...)

z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. a firmą (...). K. S. (1) przekazał do (...) oświadczenia wprowadzającego pojazd, umowy zlecenia dotyczące zapewnienia sieci zbierania pojazdów oraz faktury VAT (protokół rozliczeniowy k. 18).

Pismem z dnia 17 września 2010 roku K. S. (1) wezwał (...) z siedzibą w L. oraz K. Ł. jako poręczyciela do zapłaty kwoty 103.756,76zł wraz z odsetkami w wysokości 0,1 % za każdy dzień opóźnienia poczynając od dnia 16 września 2010 roku do dnia zapłaty. Wezwanie powoda pozostało bez odpowiedzi (okoliczność bezsporna, wezwanie do zapłaty k. 19-23).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane wyżej dowody. Treść zgromadzonych w sprawie dowodów z dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron, nie budzą one również wątpliwości Sądu, tak co do ich formy, prawdziwości czy treści. Zgromadzone w sprawie dokumenty w połączeniu z zeznaniami przesłuchanych w sprawie świadków oraz stron były wystarczające do ustalenia stanu faktycznego w zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania zeznań świadków : P. Z. (zeznania k.445-450), W. H. (zeznania k.536-538), K. B. (zeznania k.746-746v), N. P. (zeznania k. 747-748) oraz M. K. (zeznania k.414) , którzy to świadkowie, podobnie jak powód współpracowali z (...) jako agenci. W swoich zeznaniach potwierdzili, iż stosunki z przedmiotową Spółką oparte były na politykach cenowych, które często ulegały zmianom, przy czym P. Z. podkreślił, że często dochodziło pomiędzy agentami a pracodawcą jedynie do ustaleń ustnych, które były jednak tak samo wiążące. Sąd obdarzył walorem wiarygodności również zeznania P. P. (zeznania k.133-133v), W. S. (zeznania k. 166v-167) i Ł. W. (zeznania k.414), którzy potwierdzili, że byli subagentami powoda. Ich zeznania były spójne i zbieżne z dokumentami dołączonymi do akt sprawy.

W opozycji do spójnych i przekonywujących zeznań wymienionych w tym miejscu świadków pozostają zeznania S. S. (zeznania k.133-134), przez co nie są one w tej części dla Sądu wiarygodne. W pozostałym zakresie, w jakim korelują one z ustalonym przez Sąd stanem faktycznym, obdarzone zostały wiarą. Wiarygodne dla Sądu były również w znacznej części zeznania M. M. (zeznania k.145v-148)-prokurenta Spółki, który w podkreślił, że agenci współpracujący z (...) mieli bardzo dużą swobodę jeżeli chodzi o wybór sposobu współpracy ze Spółką.

Należy podkreślić, że zeznania powyższych świadków nie miały jednak istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, bowiem dotyczyły one przede wszystkim doświadczeń poszczególnych pracowników w kontaktach ze Spółką. Świadkowie ci nie posiadali zaś szczegółowej wiedzy w zakresie stosunków łączących K. S. (3) ze (...) oraz w kwestii łączących ich umów.

W kontekście analizowanych i uznanych za przekonywujące dowodów z dokumentów i zeznań świadków, nie są przekonywujące zeznania pozwanego K. Ł. (protokół skrócony k 310 00:58:43 i płyta CD k 312, transkrypcja k 762-769, protokół rozprawy k 557v-558v). Pozwany kwestionując przyjęty przez strony sposób rozliczenia prowizji

należnej powodowi w istocie dążył do stworzenia korzystnej dla siebie sytuacji procesowej. Nie zmienia to faktu, że jego zeznania, na tle pozostałych dowodów stają się odosobnione i pozbawione waloru dowodu wiarygodnego.

Pomocne w ustaleniu stanu faktycznego okazały się natomiast zeznania K. S. (1) (zeznania k. 310 - 00:19:37- 00:58:43, k. 312, k. 556v-557, 761-761v, 770-772), które w części korelowały z opinią biegłego, były logiczne i dotyczyły szeregu istotnych okoliczności, których istnienie nie zostało podważone w wiarygodny sposób w zeznaniach K. Ł. (zeznania k. 312, 557v-558v, 762-769). Treść składanych przez niego zeznań, w zakresie w jakim były one sprzeczne z ustalonym przez Sąd stanem faktycznym, nie została więc obdarzona walorem wiarygodności.

Sąd podzielił wnioski płynące z opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości i rachunkowości G. K. (k. 658-664) wraz z pisemną opinią uzupełniającą (k. 708-712) i ustną opinią uzupełniającą (k. 748v-749). Przedmiotowa opinia wydana została przez osobę posiadającą wiedzę specjalistyczną w swojej dziedzinie, kwalifikacje i doświadczenie, na podstawie dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy. Jest ona w ocenie Sądu rzetelna, obiektywna i zawiera wyczerpujące odpowiedzi na postawione pytania oraz zastrzeżenia.

Na rozprawie w dniu 23 kwietnia 2015 roku (protokół k. 749) Sąd oddalił wniosek pełnomocnika powoda o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu rachunkowości, celem weryfikacji sposobu obliczenia prowizji pobieranej przez powoda w oparciu o interpretację polityki cenowej przedstawionej przez powoda, a także w oparciu o treść zeznań świadków z uwagi na to, że był on zbędny dla ustalenia okoliczności faktycznych i rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie. Opinia biegłego G. K. wraz z opinią pisemną uzupełniającą i opinią ustną uzupełniającą wyczerpująco odpowiedziała na pytania Sądu i zarzuty stron, udzielając Sądowi wiadomości niezbędnych i jednocześnie wystarczających do ustalenia i oceny okoliczności sprawy. Należy nadmienić, że Sąd nie ma obowiązku dopuszczenia dowodu z opinii kolejnych biegłych, nawet gdy złożona opinia jest niekorzystna dla strony, ma zaś obowiązek dopuszczenia takiego dowodu wówczas, gdy zachodzi tego potrzeba, w szczególności, gdy w sprawie zostały wydane sprzeczne opinie biegłych (wyrok SN z dnia 1 września 2009r., sygn. akt I PK 83/09, LEX nr 550988).

uzasadnienie prawne:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w przeważającej części.

W niniejszej sprawie powód domagał się zasądzenia od pozwanego K. Ł. kwoty 103.756,76zł wraz z odsetkami maksymalnymi

w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego z zastrzeżeniem możliwości ich zmiany nie wyższymi jednak niż 36,5% w stosunku rocznym liczonymi od kwoty 43.756,76zł od dnia 16 sierpnia 2010 roku do dnia zapłaty i od kwoty 60.000,00zł od dnia 16 września 2010 roku do dnia zapłaty.

Podstawą faktyczną żądań powoda było zobowiązanie stwierdzone w umowie ugody z dnia 9 czerwca 2010 roku. Pozwany konsekwentnie w toku całego postępowania wnosił o oddalenie powództwa. Pozwany K. Ł. nie kwestionował zasadności oraz wysokości roszczenia powoda, a umowa ugody nie była podważona pod kątem jej nieważności, bezskuteczności czy wad oświadczeń woli, zaś przewód sądowy został de facto zdeterminowany wskazywanym przez pozwanego zarzutem potrącenia, a co za tym idzie oceną prawidłowości rozliczeń powoda K. S. (1) ze (...). Zarzut ten o charakterze materialnoprawnym, przysługuje powodowi jako dłużnikowi solidarnemu z mocy art. 375 § 1 k.c.

Okolicznością bezsporną w niniejszej sprawie stał się fakt, iż w dniu

9 czerwca 2010 roku pomiędzy (...) z siedzibą w L. jako dłużnikiem, K. Ł. jako poręczycielem oraz K. S. (1) jako wierzycielem została zawarta umowa ugody. Na mocy §2 ust. 1 umowy ugody, dłużnik zobowiązał się zapłacić wierzycielowi kwotę 250.000,00zł w czterech ratach płatnych w ten sposób, że:

- pierwsza rata w wysokości 50.000,00zł miała zostać zapłacona w terminie do dnia 15 czerwca 2010 roku;
- druga rata w wysokości 70.000,00zł miała zostać zapłacona w terminie do dnia 15 lipca 2010 roku;

- trzecia rata w wysokości 70.000,00zł miała zostać zapłacona w terminie do dnia 15 sierpnia 2010 roku;
- czwarta rata w wysokości 60.000,00zł miała zostać zapłacona w terminie do dnia 15 września 2010 roku.

Okolicznością bezsporną było również to, że (...)

z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. nie wywiązała się w całości ze swoich zobowiązań wynikających z zawartej z powodem umowy ugody. Z należnej powodowi kwoty 70.000,00 zł tytułem trzeciej raty oraz kwoty 60.000,00zł tytułem czwartej raty, tj. łącznej kwoty 130.000,00zł, w dniu 2 września 2010 roku dokonała zapłaty na rzecz powoda jedynie kwoty 26.243,24zł.

Z uwagi na powyższe oraz fakt, iż w § 3 ust. 1 ww. umowy ugody K. Ł. oświadczył, że osobiście poręcza za zobowiązania dłużnika wskazane w niniejszej umowie ugody i zobowiązuje się zobowiązania dłużnika, na warunkach umowy wykonać w przypadku, gdyby dłużnik zobowiązań tych nie wykonał w całości lub w jakiegokolwiek części, należy stwierdzić że powództwo co do żądania głównego jest w pełni zasadne.

W toku postępowania w niniejszej sprawie, pozwany K. Ł., nie kwestionując swojej odpowiedzialności za zobowiązania Spółki wynikające z § 3 ust. 1 ugody, próbował jednak wykazać, iż wprawdzie doszło do zawarcia tej umowy, to z uwagi na istniejące zobowiązanie powoda wobec Spółki (...) z tytułu nienależnie pobranych przez niego prowizji, doszło do potrącenia tychże z zobowiązaniem Spółki wynikającym z ugody.

Ustosunkowując się do powyższego w pierwszej kolejności należy wskazać, iż K. S. (1) współpracował z pozwaną Spółką na podstawie umowy agencyjnej (art. 758 § 1 k.c.), a co za tym idzie zobowiązany był w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa do dokonywania w imieniu Spółki czynności prawnych, czyli zawierał w imieniu Spółki umowy dotyczące sprzedaży świadectw recyklingowych. Do postanowień przedmiotowo istotnych (essentialia negotii) umowy agencyjnej zaliczyć należy: zobowiązanie agenta w zakresie działalności jego przedsiębiorstwa do stałego pośredniczenia przy zawieraniu umów z klientami na rzecz dającego zlecenie, wskazanie przedmiotu usług agenta czyli umów, w zawarciu których ma pośredniczyć bądź które ma zawierać w imieniu dającego zlecenie, zobowiązanie dającego zlecenie przedsiębiorcy do zapłaty agentowi wynagrodzenia. Wynagrodzenie agenta należy zatem do elementów przedmiotowo istotnych umowy agencyjnej. Obowiązujące przepisy pozostawiają sposób ustalenia wynagrodzenia uzgodnieniom poczynionym przez strony w umowie. Jeżeli sposób wynagrodzenia nie został określony w umowie, agentowi przysługuje prowizja, czyli wynagrodzenie, którego wysokość zależy od liczby lub wartości zawartych umów (art. 758(1) par 1 i 2 k.c.). W niniejszej sprawie pozwany podnosił, że prawidłowa wartość należnej powodowi prowizji określona została w stanowiącym aneks do umowy porozumieniu z dnia 9 lutego 2009 roku, zaś kwoty naliczonej przez K. S. (4) prowizji są znacząco wyższe od należnej prowizji, zatem stanowią nienależne świadczenie.

W związku z zarzutem podniesionym przez K. Ł. należało zatem ustalić czy powód K. S. (1) właściwie naliczał pobieraną przez siebie prowizję, wynikającą z umowy agencyjnej.

W tym miejscu należy zauważyć, iż wprawdzie w przedmiotowej Spółce obowiązywały oficjalnie dwa systemy rozliczania się z agentami, a mianowicie tzw. polityki cenowe z dnia 9 lutego 2009 roku oraz z dnia 31 stycznia 2009 roku, to jednak w przypadku rozliczeń pomiędzy powodem a pozwanym zostały zastosowane inne reguły rozliczania prowizji. Powód bowiem do naliczenia prowizji za dokonaną sprzedaż, stosował przede wszystkim wydruki raportów, w których zamieszczone były informacje dotyczące ilości i cen sprzedaży poszczególnych oświadczeń, formy rozliczenia za oświadczenia oraz wartości prowizji od subagenta. Praktykowany przez powoda sposób rozliczania sprzedaży zobrazowany w opinii biegłego (k.662) był najmniej korzystny z punktu widzenia spółki, jednakże należy zaznaczyć, że długotrwałość takiego sposobu rozliczania prowizji, wskazuje że Spółka go akceptowała, a zatem system rozliczania prowizji systemem raportowania sprzedaży, stała się istotnym elementem łączącej strony umowy, a jednocześnie przyjętym przez strony sposobem rozliczania prowizji. Założenie takie jest tym bardziej zasadne, że jak zeznał powód, druki raportów (nazwane przez powoda szablonami) otrzymał od M. M. drogą mailową z poleceniem,

aby nie zmieniać rubryk. Po wpisaniu danych przez agenta, suma prowizji była wyliczana automatycznie. Nie było zatem mowy o jakiegokolwiek dowolności powoda w rozliczaniu prowizji, czy zawyżeniu jej wysokości.

Natomiast sam fakt podpisania przez K. S. (1) dokumentu, stanowiącego politykę cenową z dnia 9 lutego 2009 roku nie przesądza, w ocenie Sądu, w żadnej mierze o tym, że zawarł on w ten sposób umowę ze spółką, na mocy której miał rozliczać się według zasad wskazanych w tym dokumencie. Polityka cenowa, na co zwrócił uwagę świadek P. Z. (k 23-24), ustalana była w bardzo luźnej atmosferze (przy okazji spotkań okolicznościowych) i podlegała kilkukrotnym zmianom w ciągu jednego roku. Nie była zatem stosowana w sposób bezwzględnie obowiązujący, a do zmiany polityki cenowej nie stosowano formy pisemnej. Ponadto, nawet gdyby uznać, że złożenie podpisu pod jednej ze stosowanych polityk cenowych, było dla powoda wiążące, to należy mieć na względzie, iż w momencie podpisywania polityki cenowej z dnia 9 lutego 2009 roku, nie współpracował on jeszcze z subagentami. Zupełnie niewiarygodny staje się natomiast argument pozwanego, że nie widział o posiadaniu przez powoda subagentów, co należy też rozumieć, że nie wyrażał na to zgody. Przywołując ponownie zeznania świadka P. Z., należy zauważyć, że każdy z agentów miał w (...) osobę, która „opiekowała się nim”, informowała o stosowanej polityce cenowej i dokonywała sprawdzenia prawidłowości rozliczeń. Argumentacji pozwanego przeczą również zeznania świadka W. S., która będąc subagentem powoda uczestniczyła w szkoleniu organizowanym przez firmę, prowadziła rozmowy i ustalenia co do sposobu rozliczania prowizji z członkami zarządu Spółki i jej księgową (k 166v-167). Podobnie w opozycji do zeznań pozwanego pozostają zeznania świadka P. P., kolejnego subagenta powoda, który był jednocześnie pracownikiem (...) (k 133).

Wobec powyższego, wbrew twierdzeniom pozwanego, należało przyjąć, że pomiędzy Spółką (...) a K. S. (1) nawiązała się poprzez czynności dokonane umowa, z której wynikały zasady związane z wypłacaniem prowizji powodowi. Przy czym, co najistotniejsze, zasady te były w pełni akceptowane przez Spółkę i przyjęte za obowiązujące, chociażby ze względu na tak długi okres ich stosowania, czy też okoliczność, że powód miał zostać udziałowcem Spółki. Dlatego też nie sposób kwestionować zasady rozliczania się powoda ze Spółką oraz zarzucać, iż K. S. (1) bezpodstawnie wzbogacił się kosztem Spółki. Pobierana bowiem przez powoda prowizja wynikała z ustaleń agenta ze Spółką i była praktykowana za jej aprobatą przez długi okres czasu. Biorąc pod uwagę, iż K. S. (1) pobierał prowizję w wysokości wynikającej z porozumienia z pozwaną Spółką, nie został spełniony warunek sine qua non wystąpienia instytucji nienależnego świadczenia, a przynajmniej pozwany okoliczności tej nie wykazał. Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia (art. 410 k.c.).

Stosownie do treści przepisu art. 498§1k.c., gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej (§2). Zgodnie z treścią przepisu art. 499 k.c., potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe.

W niniejszej sprawie pozwany K. Ł. nie udowodnił, iż Spółce (...) przysługiwała względem powoda wierzytelność z tytułu nienależnie wypłaconych prowizji, dlatego też nie może być tu mowy o zasadności i skuteczności dokonanego przez (...) potrącenia.

W związku zaś z tym, że (...) z siedzibą w L. nie wywiązała się w całości ze swoich zobowiązań wynikających z zawartej z powodem umowy ugody z dnia 9 czerwca 2010 roku, roszczenie powoda jest w pełni zasadne.

Roszczenie w zakresie żądania odsetek umownych w wysokości odsetek maksymalnych znajduje uzasadnienie w treści przepisu art. 359§2 ze zn. 1i2kc, zgodnie z którym maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej

nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne), jeżeli zaś wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne. Stosownie do § 2 ust. 4 ww. umowy ugody strony postanowiły, iż w przypadku opóźnienia w terminie płatności każdej raty Wierzyciel ma prawo do naliczania odsetek w wysokości 0,1% za każdy dzień opóźnienia, co stanowi 36,5% w stosunku rocznym (365 dni x 0,1%). Począwszy od dnia 25 czerwca 2009 roku stopa lombardowa określona przez Radę Polityki pieniężnej wynosi 5% a zatem w dacie zawarcia umowy ugody i wniesienia pozwu odsetki wynoszą 20% w stosunku rocznym. Mając więc na uwadze wysokość odsetek umownych, które przekraczają wartość obowiązujących odsetek maksymalnych, w świetle art. 359§2² k.c., powód może domagać się tylko i wyłącznie odsetek maksymalnych (punkt I wyroku).

Termin wymagalności odsetek ustawowych podlegał jednakże weryfikacji Sądu, jako że § 3 ust. 2 umowy ugody z dnia 09 czerwca 2010r., strony ustaliły, iż w przypadku opóźnienia dłużnika w spełnieniu którejkolwiek raty świadczenia, wierzyciel zawiadomi o tym fakcie poręczyciela drogą telefoniczną lub e-mailową z jednoczesnym wezwaniem poręczyciela do wykonania zobowiązania w terminie 3 dni od daty przekazania poręczycielowi tej informacji. Jedynym dowodem świadczącym o wezwaniu pozwanego jako poręczyciela do spełnienia świadczenia jest złożone przez powoda wezwanie do zapłaty z dnia 17 września 2010r., które w tym samym dniu wpłynęło do siedziby (...) (k 19). Należy przyjąć, że w tym samym dniu dotarło również do pozwanego K. Ł.. Na spełnienie świadczenia pozwany miał zatem trzy dni, tj. do 20.09.2010r., a bezskuteczny upływ tego terminu daje podstawę do skutecznego żądania przez powoda odsetek ustawowych, czyli od 21.09.2010r.

W zakresie zatem, w jakim powód żąda odsetek ustawowych od dnia 16 sierpnia i 16 września 2010r. powództwo podlega oddaleniu.

Orzeczenie o kosztach postępowania uzasadnia treść art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2002r. Nr 163, poz. 1348). Powód poniósł koszty procesu w kwocie 8.805,00zł, na którą składa się kwota 3.600,00 zł jako koszt zastępstwa procesowego, kwota 5.188,00zł uiszczonej opłaty sądowej od pozwu oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2014r., poz. 1025 j.t.) nieuiszczonymi kosztami sądowymi (wydatki tymczasowo poniesione przez Skarb Państwa k.689,713,751), których powód nie miał obowiązku uiścić, Sąd obciążył pozwanego K. Ł.. Skarb Państwa poniósł tymczasowo koszty sądowe w kwocie 2400,09zł tytułem wynagrodzenia wypłaconego biegłemu za sporządzenie opinii w sprawie.

Mając powyższe na uwadze oraz treść powołanych przepisów prawa, Sąd orzekł jak w wyroku.